

НАПРЪДЪКЪ излиза всяка Сряда.

Прѣдплат.

За година, вѣтрѣ изъ Държавата 1
Тур. Лир. 3 ЛАТНА. За 6 мѣсеца, пол.
Тур. лир. — За година вѣтрѣ отъ Дър-
жавата 6 бѣли меджидиета. За 6 мес.
3 бѣли меджидиета.

Настоятели отговарятъ за запла-
тата и вѣжатъ на 15 едно, като събе-
ратъ отъ 5 спомоществования на горѣ.

НАПРЪДЪКЪ

ВѢСТНИКЪ, ЗА НАРОДНИ, ПОЛИТИЧЕСКИ И КНИЖЕВНИ НОВИНИ

Спомоществованията почнуватъ отъ началото на всякой мѣсець

Подписката на спомоществованията
става:
въ ЦАРИГРАДЪ при г-на ИВ.
НАЙДЕНОВА Редактора и притяга-
ли — Агония-Ханъ № 14.

Статии и дописки за обществени и
пародни работи са вѣжватъ съ бла-
годарение, но въ всякой случай трѣбва
да сѫ снабдени съ потребитѣлн под-
писки.

За чести извѣстия са плаща по 2
зропа на редъ.
Испращанитѣ за обнародване ста-
тии и дописки на задъ са по прашатъ.

Отъ 1-й Януария 1875 год.
почнува второто шестмѣсе-
чие на «Напрѣдъкъ».

Умоляватъ са почитаеми-
тъ ни по всѣду Настоятели
и спомоществователи да по-
бързатъ и ни внесатъ пред-
платата си най-късно до
крайтъ на този мѣсець.

По поводъ на прошеніето за
г. Кръстевича.

(Продължение отъ 23-й брой).

Тукъ е сега мѣстото да поразис-
ками причинитѣ на злото у насъ, ко-
то подава глава отъ вредъ, което раз-
строшава общинитѣ ни, което разхлаб-
ва епархитѣ ни, което държи въ не-
мощъ Екзархията ни и въобще разжи-
вило е, расклатило и разлюляло вси-
чкитѣ ни народни, черковни и учебни
отношения. Тойзи въпросъ биле пре-
дмѣтъ на живи разисквания въ печа-
тѣтъ на послѣднѣ време. *Възг*, спо-
редъ както казахъ, изеви, че на вси-
чкото това причината сѫ съвѣтницитѣ и
Екзархията. *Источно Време* означа-
ва главна причина нехайството на парода
да плаща дължната данъ на Екзархията.
Други рекохъ друго, а трети трето. Ний
ставимъ йоще веднѣждъ да изложимъ
своята капитална мисль: Изворѣтъ на
злитѣ послѣдствия, които са отража-
ватъ върху нашитѣ частици, обществен-
ни, черковни или учебни работи, на-
мира са въ сами насъ, въ нечиститѣ
наши характери и въ непросвѣтенитѣ
и необлагороденитѣ наши духове. Не
казваме че всичкото зло, отъ което
страдаемъ, произлиза изъ сами насъ.
Има злини, съ които ни наказва при-
рода, каквото водитѣ, пожарѣтъ, епи-
демитѣ, сушитѣ, — и има злини, кон-
то ни правятъ други, каквото ни гри-
мѣтъ: разбойничествата и проч. Но най-
големата, огромната частъ отъ злинитѣ,
които тѣлимъ, произвеждами си ги ний
сами чрезъ това, дѣто е завладѣло у
насъ адското начало да хесапимъ и да
градимъ своето щастіе върху пещи-
стнѣто на комшия си, дѣто са прѣла-
ваме на пиянството и на развратѣтъ,
дѣто намирами развлечение въ между-
особенитѣ интриги, дѣто сѫмъ усвоили
лъжата и подлизването, като нѣщо
съвсѣмъ вѣстнѣно и естествено, дѣто
сѫмъ напуснали искренностита да гово-
римъ всякога тъй както мислимъ, и да
работимъ тъй както го изисква вели-

кийтъ евангелски законъ, който ка-
зва: въ помаганѣто ни ближнитѣ си
не намѣривъ собствената си безбѣ-
дностъ, миръ и щастіе; и великийтъ
естественъ законъ, който казва: сто-
реното зло отъ само себе привлича на-
казанието върху родителя си. Ето дѣ
е изворѣтъ и дѣ сѫ причинитѣ на вси-
чкитѣ онѣзи немилни явления, които
сѫ развълнували българскиятъ печатъ.
Какъ можете вий да намирате злото
въ това дѣто пародѣтъ не плаща, ко-
гато това е една само отъ многоброй-
нитѣ онѣзи дължности, които народѣтъ
плаща? — И такава, която са въ-
става като послѣдствие на многоброй-
ни предходни дължности? Какъ да да-
ваме ний на Екзархъ, когато въобще
не бихми са посвѣтили да земемъ не-
праведно дѣто можемъ, и то не само
отъ чужденецъ, но и отъ Българинъ,
но и отъ съгражданитѣ, но и отъ братъ,
отъ собствененъ братъ? Какъ након-
ецъ, да лежи злото въ нѣколко лица, по-
неже тѣ въ писмата са не вѣжватъ
доволно изречения отъ светитѣ?!...
О ограниченостъ! о заблуденіе!!

Не, не! злото лежи въ сами насъ,
и ний обикновенно не познаваме вси-
чкото значение на тѣзи истина. Ний
често вредимъ и разваляимъ, когато ми-
слимъ че задимъ и ползуваме. *Исто-
чното време* съ своето начало: *безу-
словно* да брани Екзархията, чини е-
дна некоректностъ, една неправи-
лностъ, едно нѣщо на което са проти-
ви евангелскиятъ законъ, който запо-
вѣда само о дѣлата да сѫдимъ, —
чрезъ това то несъзнателно подхрапе-
на аномалното начало, което владѣе
въ насъ, а съ него и всичкитѣ ка-
питалъ на неправдата, която върлува
по насъ, а слѣдствено подхранва и
онѣзи черта на недѣланѣто на данъ-
кътъ. Или *Источното Време* ще от-
каже съществуването на онова съ-
отношение и равновѣсие въ душевнитѣ
и явнитѣ животѣ на челоушескитѣ
стихитѣ, което владѣе въ парството на
природнитѣ стихитѣ? — Споредъ това
и *Възг* чрезъ своето заслѣпление
да подига оппозиция противъ съще-
ствующитѣ редъ въ Екзархията за
лични цѣли съ лицемеріето и лукав-
ството съ които са е вътуржиль, и съ
безстыдството да не избира средства-
та въ борбата си, станѣлъ е явна ган-
грена върху българското тѣло, около
която могатъ богато да са наберѣтъ
всички онѣзи нечисти и отровени сти-
хитѣ, които извърля тѣжко-болното тѣло

на българскиятъ народъ. Всички ония,
които, било и отъ най нечисти и сра-
ни причини, са ядосатъ на Екзархия-
та, сигурни сѫ да намѣривъ при
Възг прибѣжище, насърчение и пох-
вала; вредъ дѣто стане нѣкой раз-
доръ или несъгласие, *Възг* ще отво-
ри стѣповетѣ си на онѣзи страна,
която ний, по началата си, не бихми
зели подъ покровителство; а да не
говоримъ за поддръжката, която би на-
мѣрили при него всички ония духовни
лица, на които би са пришло дѣй-
ствително да блъснатъ Черквата и
черковни отношения, отъ които трепе-
ри евангелската чистота и правда. И
тозъ листъ приказва за правствени
възражания. О, да, не казвамъ ний,
че *Възговитѣ* не ще дойдѣтъ нѣкога
на властѣта, по това може да бѣде
само резултатъ на по пълното разви-
тие на обществената деморализация.
И въ този случай въкътъ на *Възго-
витѣ* ще бѣде много по краткъ отъ
въкътъ на тѣхнитѣ предшественици;
злото много по бързо ще изѣде свое-
то изчадие.

Г. Кръстевичъ.

Безъ да отговаримъ на онѣзи под-
мѣтания че сѫмъ органъ на Екзархията,
които са вѣжватъ тѣмъ въ чѣстѣ,
когато оня листъ, който ясно и безъ
задни мисль изеява себе за брани-
тель на Екзархията, гадни ни че сѫмъ
нѣкога неутралян и че даже п напа-
дали по нѣкога на Екзархията; — и
безъ да трошимъ много думи съ онова
несвѣсно заблѣжаніе че г. Чомаковъ
похвалилъ *преди четири години* па-
тристическитѣ завѣзвания на цариград-
ското население, когато и ний оправ-
дахми въ членѣтъ си поведението на
туи население *въ онова време*, додѣ не
бѣхми йоще правилно и законно устро-
ени, — ний ще са запремъ на онова
мѣсто, дѣто членовисецѣтъ съ една
нама добъръ понятиа петъримостъ и до-
сѣда отблъсква онѣзи наши обвинѣния,
които са вържахъ около личността на
г. Кръстевича. На тозъ частъ чувству-
ваме ржката си че слабѣе и не нами-
раимъ въ себе си побуждение да сто-
римъ трудъ и да осадимъ една тол-
козъ безочалва безобразностъ. Очеви-
дно, ний сѫмъ имали щастіето да сго-
димъ интригата въ сърдѣто ѱ. Г. Кръ-
стевичъ и сега остава за насъ което е
билъ, и ний ще задържимъ истото си
мнѣние, додѣ не би са увѣрили че са
лъжемъ, — но на този часъ чувству-

ваме отвращение въ да водимъ една
препирня, която би имала видъ на бор-
ба около благоволеніето на едно ли-
це. Ний никога не можемъ да са у-
низимъ до толкозъ, щото да кажемъ
че *една частъ поне* отъ наентѣ на г.
Кръстевича би могла да спаси наро-
дѣтъ отъ пропасть. По разбира ли г.
писмописецъ всичката окаянностъ на
своего изеяване? Ако той това не
разбира, разбира го г. Кръстевичъ, и
той ще знае да си го расълакува и да
му отдаде пристойната цѣна.

Въ иститѣ брой на *Възг*, въ политическа
статья, г. Кръстевичъ каже мѣтъ за да са гони
нѣлътъ на членѣтъ ний въ *Възг*. *Възг* ний
за г. Кръстевича, сръщами по *Възг* *Възг*
въ една дописка отъ Руссе, писма отъ
единъ «почитаемъ» *Възговъ* допис-
никъ, единъ проектъ за отговоръ на
Н. Блаженство върху отговорѣтъ кой-
то бѣше испратилъ Екзархията вѣдѣ-
ствне на руссенското прошение за да
са приеме г. Кръстевичъ въ Екзархия-
та. Ний четохми и настрѣхнѣхми предъ
арогантнитѣ тонъ, предъ едва прикри-
тата жестокостъ, съ която е надхжано
това писмо, само по себе лишено отъ
всяки доказателства, които да могатъ да
воюватъ съ успѣхъ противъ Екзархия-
та. И тамо сръщами единъ купъ обви-
ненія, подобни на онѣзи въ писмото
на въразителя, неснабдени обаче съ
никакво по близко означение, а изра-
зени въ общи нѣкои фрази. Ний не
даваме него внимание на онѣзи обви-
ненія, каквито сѫ за бѣдността и про-
чинѣтъ страдания, за които глупостъ е
да обвиняваме Екзархията, която та-
кожде страдае отъ бѣдностъ и съ пра-
во даже да обвинява пародѣтъ. Колко-
то са касѣ до въпросѣтъ за изстѣп-
ването на г. Кръстевича изъ Екзарх-
хията, то ний, при всичко че мислимъ
че и Екзархията може да даде свои-
тъ обясненія въ единъ духъ йоще по
принимителенъ, — държимъ обаче, че
писателѣтъ на проектѣтъ далече нѣма
право да отговаря тѣй дързостливо на
Екзархията, когато всѣмъ нѣмъ сѫ до-
ста добъръ познати тогавашнитѣ и ча-
стни и чиновнически отношения на г.
Кръстевича. Въ тѣзи наши думи не са
сдържава никому никакво подвѣрже-
нѣе, ний са трудимъ че крѣпка по бла-
га дума да стипаваме бѣснѣйтѣ раз-
доръ, който безъ никакви правитѣ
чини са распростира и са *Възг*.
безпочвеностъ. Да са обвиняваме тѣ
както го прави руссенскитѣ проекта-
джия, значи да прѣставимъ свидѣтел-
ство на своето душевно паданѣе.

И *Възг* отвара стѣповетѣ си на
произведения, подобни на това руссе-
ско писмо. Той съобщава таквитѣ мър-
творожени писма, на които назна-
ченіето не може да бѣде друго освѣтъ
посредствомъ безстыдството и опако-
стѣта си, да раздразневатъ духоветѣ и
да подигатъ вѣнѣния съвсѣмъ непра-
ведни и безосновни. А да означимъ ли
онѣзи злиници противусловия между
мислитѣ изразени въ това писмо и онѣзи
черковни начала ужъ, които про-
водѣва *Възг*? — Но да! всичкитѣ
мислици, политическа? *Възг* каже мѣтъ за да са гони
нѣлътъ на членѣтъ ний въ *Възг*. *Възг* ний
за г. Кръстевича, сръщами по *Възг* *Възг*
въ една дописка отъ Руссе, писма отъ
единъ «почитаемъ» *Възговъ* допис-
никъ, единъ проектъ за отговоръ на
Н. Блаженство върху отговорѣтъ кой-
то бѣше испратилъ Екзархията вѣдѣ-
ствне на руссенското прошение за да
са приеме г. Кръстевичъ въ Екзархия-
та. Ний четохми и настрѣхнѣхми предъ
арогантнитѣ тонъ, предъ едва прикри-
тата жестокостъ, съ която е надхжано
това писмо, само по себе лишено отъ
всяки доказателства, които да могатъ да
воюватъ съ успѣхъ противъ Екзархия-
та. И тамо сръщами единъ купъ обви-
ненія, подобни на онѣзи въ писмото
на въразителя, неснабдени обаче съ
никакво по близко означение, а изра-
зени въ общи нѣкои фрази. Ний не
даваме него внимание на онѣзи обви-
ненія, каквито сѫ за бѣдността и про-
чинѣтъ страдания, за които глупостъ е
да обвиняваме Екзархията, която та-
кожде страдае отъ бѣдностъ и съ пра-
во даже да обвинява пародѣтъ. Колко-
то са касѣ до въпросѣтъ за изстѣп-
ването на г. Кръстевича изъ Екзарх-
хията, то ний, при всичко че мислимъ
че и Екзархията може да даде свои-
тъ обясненія въ единъ духъ йоще по
принимителенъ, — държимъ обаче, че
писателѣтъ на проектѣтъ далече нѣма
право да отговаря тѣй дързостливо на
Екзархията, когато всѣмъ нѣмъ сѫ до-
ста добъръ познати тогавашнитѣ и ча-
стни и чиновнически отношения на г.
Кръстевича. Въ тѣзи наши думи не са
сдържава никому никакво подвѣрже-
нѣе, ний са трудимъ че крѣпка по бла-
га дума да стипаваме бѣснѣйтѣ раз-
доръ, който безъ никакви правитѣ
чини са распростира и са *Възг*.
безпочвеностъ. Да са обвиняваме тѣ
както го прави руссенскитѣ проекта-
джия, значи да прѣставимъ свидѣтел-
ство на своето душевно паданѣе.

По поводъ на новата година

II.

Тогасъ когато удари часа на едно
всемирно събужданіе въ Балканскитѣ
полуостровѣ; тогасъ когато разпообра-
зипитъ елементи, които съставятъ обо-
ра на народноститѣ въ този полуостровъ,
трѣбашъ изъ възстанически пѣтища
за политическо освобождение; тогасъ
първитѣ водачи на Българското събуж-
даніе поведохъ наши народъ не изъ
шумното попрѣще на възстаничката и
размирничествата, но изъ тихия пѣтъ
на духовното развиванѣе. Идеала на
първитѣ български общественни ратни-
ци бѣше опредѣленъ въ тѣзи тѣхна де-
виза: *подобрѣване и възвишаванѣе на
отпадналото материално, умствено
и правствено състояние на народа*.

Намъ са не пала, а и не искаме,
да разгледваме да ли е била умна и
правилна тѣзи първа посока, въ която
вѣнѣ патриотизмъ, който народъ въ
фанатизмъ, и който ги *Възг* отъ първитѣ си
това питаніе е изъ областѣта
на Критическата история на общест-
венниа ни животъ. Ней са пада да раз-
зиска това питаніе, като го развие

писѣлъ тѣзи история нѣколко пакти и
я бѣше раздалъ на любопитни и свѣ-
стни четци изъ селото и изъ чужбина.
Той бѣ далъ единъ преписъ и на се-
гашии даскалъ, комуто бѣ вѣжхиль
идеята, че ползата отъ приказването
на история е голѣма за младитѣ ду-
хове. Подиръ това не е никакъ пре-
калено ако са каже че попъ Петко
приготви и разви въ младитѣ тѣзи си-
чковни бѣдѣщата реакция, която единъ
день трѣбаше да избухне противъ под-
тистичеството на тогавашното чорба-
джийство. Казваме противъ тогавашно-
то чорбаджийство и повтаримъ, защото,
за да бѣдемъ откровени, трѣба да
исповѣдаме че днесъ за днесъ подо-
бно чорбаджийство въ Елена не сѫ-
ществува. Ако има днесъ нѣкои кон-
то са противъ нѣщо подобно на отко-
лѣнитѣ, то може да съществува сѫ-
мо и само въ тѣхната фантазия. Чо-
баджийство днесъ въ Елена не сѫмъ
ствува; съществува нѣщо по-лошо
него, нѣщо което дълбоко паскѣръ
сърцето на единъ чувствителенъ
възг: то е анархията, безредіето. I

ПОДЛИСТНИКЪ

ПОПЪ ШЕЙТАНЪ.

(Продължение отъ 23-й брой)

X.

Между това попъ Петко бѣше за-
платъ сериозно съ извършването на
своята служба. Той търсяше всѣки
сгоденъ случай да работи за подобръ-
ването на жалкото състояние, въ ко-
ето са намѣрвахъ неговитѣ братя. У-
тъшаваше са въ дълбочината на сър-
цето си, като съгледваше значителни
блѣзни на едно по-добро положение,
плодъ отъ неговитѣ трудове.

И наистина, какво по-утѣнително въ
общественниа животъ на човѣка отъ
онова явление, което му са прѣставя
като сѣтнина на неговитѣ грижи, отъ
неговитѣ старания и трудове? Може да
сте виждали нѣкой старецъ, който съ
едно прехласване ви расправя, че тѣзи
или онѣзи работа била извършена съ
неговитѣ зѣлвания. Въ тѣзи минута
у неговитѣ очъ пламти огънь на въспи-
чение, въ неговото лице блѣщи едно

такова самодоволство, което е една отъ
послѣднитѣ черти на блаженството. То-
зи старъ дѣдо е прехласилъ въ нея
минута, която, може би, да е единч-
ката заплаца на много-годишнитѣ му
мѣжки и неволи.

И така попъ Петко видѣ, тѣй да ка-
жемъ, една искрица отъ онѣзи утѣши-
телна бѣднина, която въ главата му бѣше
идеалъ на всичкитѣ му стремления.

— Но това е почетка, хитро каз-
ваше, клатяше глава твърдохарактерния
попъ, това е почетка. Трудната ра-
бота е въ искриванѣто на добъръ
край поченѣтото дѣло. То е тѣй. Чо-
въкъ може да спечели лесно; млчното
е да задържи и да продължи печалбата.
Но пакъ, слава на Оногозъ, който е
управлялъ стѣпкитѣ ми до сега, на О-
ногозъ, който ми е далъ доволно крѣ-
пка воля и доволна силна мишица да
са борѣмъ противъ буритѣ на обстоятел-
ствата. Той види моитѣ желанія; Той
знае моитѣ помисления; Той благо-
славя моитѣ предприятія.

Това като казваше попъ Петко, ли-
цето му са нѣкакси разсѣиваше; нему

ставаше по-леко и по-радостно; той
бываше доволенъ отъ само себе си.

Своята радостъ той сподѣляше съ
едного само, съ приятеля си Драгия.

Истинно приятелскитѣ връски сѫ вѣ-
чни. Искренностита и безинтересна
дружба са не разрушава отъ никакви
бури на житейското море. Тѣй, Дра-
гию, вече мѣжъ на здѣла възраст не
изоставиле никога *школния* си съ-
братъ. Той са често разговаряне съ
него. Запитваше го за това и за онова.
Въ разговоритѣ си, които имахъ, той
са мѣчаше да прави по-умѣрененъ твър-
дохарактерния си другаръ.

Отъ своя страна допъ Петко има-
ше особита обичъ къмъ Драгия. Като
съгледваше въ него единъ положите-
ленъ умъ, той много пакти са допитва-
ше съ него за нѣкое предполагаемо
дѣло. Много работи, които бѣше не-
възможно да са извършатъ на право
отъ попъ Петка, приемахъ своето ис-
пълнѣнѣе съ посредството на Драгия.
Ний видяхми Драгия и чухми думитѣ
му въ едно събрание дѣто са говоря-
ше за Петка. Подобенъ на този говоръ

